

Het schip van de hoop

MERCY SHIPS U kon er niet naast kijken de afgelopen week: Mercy Ships voert zijn jaarlijkse campagne. Mercy Ships staat voor hoogwaardige humanitaire geneeskundige hulp per schip in de armste gebieden van de wereld. Het schip Africa Mercy ligt momenteel voor anker in de haven van Conakry in Guinee, een van de armste landen van de wereld waar gezondheidszorg praktisch onbestaande is. Dokter Jos Claes ging er twee weken lang operaties uitvoeren als eerste Vlaamse chirurg aan boord van een Mercy Ship.

Jos Claes (63) is als KNO-chirurg verbonden aan het UZ Antwerpen. In het verleden nam hij al deel aan missies voor Artsen zonder Vakantie en Memisa in Congo, Tanzania en andere Afrikaanse landen. “Mercy Ships is totaal iets anders”, zegt hij. Enkele jaren geleden besloot dokter Claes zich kandidaat te stellen. En dan volgde een lange weg van online vragenlijsten invullen.

“De voorbereiding is bijzonder professioneel”, zegt Jos Claes. “Ontelbare lijsten moet je invullen om aan te tonen dat je geschikt bent voor de job. Dat gaat van diploma’s tot de pathologieën die je behandelt, de operaties die je verricht. Je vaccinatiestatus wordt gecontroleerd en je moet medische tests laten uitvoeren door behandelende artsen die daarover rapporteren. Je wordt psychologisch gescreend en moet een rapport laten opstellen door je oversten. Een hele administratieve molen die je moet doorworstelen, wel zeer professioneel. Als je alle proeven doorstaat krijg je een bericht dat je in aanmerking komt voor de job. Maar dan duurde het nog eens anderhalf jaar tot ik de vraag kreeg of ik me kon vrijmaken van 30 september tot 15 oktober van dit jaar. En daar mag je geen dag van afwijken, zo niet stuur je de hele programmatie in de war.”

Voor alle duidelijkheid: de deelnemende artsen, paramedici en medewerkers, tot de kapitein toe, betalen zelf hun vliegtuigtickets en hun verblijfskosten op het schip. “Het grote verschil met andere humanitaire missies waaraan ik heb deelgenomen is dat je op het schip in state of the art operatiekamers kan werken die de vergelijking met een UZ in België makkelijk doorstaan”, zegt Jos Claes.

Het verschil maken

Mercy Ships werd precies 40 jaar geleden opgericht door Don en Deyon Stephens met als missie “bringing hope and healing to the forgotten poor, following the 2000-year-old model of Jesus”. Sindsdien heeft de organisatie vier Mercy Ships naar ontwikkelingsgebieden gestuurd in de Stille Zuidzee, in het Caribisch gebied, in Afrika. Momenteel is alleen de Africa Mercy actief. Het schip ligt voor een periode van tien maanden voor anker, telkens in een ander land, en trekt dan naar de thuishaven Las Palmas voor onderhoud en renovatie. “Op het schip verblijven tussen 400 en 450 vrijwilligers”, zegt Jos Claes. “Sommigen komen voor enkele weken, anderen komen voor tien maanden en brengen hun familie mee. Er is zelfs een schoolje voor de kinderen.”

“Op het schip werk je in state of the art operatiekamers die de vergelijking met een UZ in België makkelijk kunnen doorstaan.”

“Het gaat meestal om goedaardige tumoren die maar blijven groeien.”

“De organisatie is indrukwekkend. Eerst worden screenings georganiseerd in de haven waarbij 6.000 patiënten op één dag worden gezien. Van overal komen ze, sommigen zijn dagen en weken onderweg. Om de veertien dagen is er zo’n screening, en dat voor een periode van tien maanden. Op het vasteland zijn een oogkliniek en een tandkliniek geïnstalleerd. Zo’n tien procent van de patiënten die zich aanmelden komen in aanmerking voor een operatie op het schip. Zij worden opgesplitst volgens specialisme. Er zijn vijf volledig ingerichte operatiekamers. Ik behoorde tot het maxillofaciale team en heb er een 20-tal operaties uitgevoerd. Niet de klassieke middenooroperaties of neus- en sinusoperaties, wel hoofd-halsoperaties: halsgezwollen, speekselklier- en schildkliertumoren, onderkaak- en bovenkaaktumoren.”

“Het gaat meestal om goedaardige tumoren die maar blijven groeien en soms gigantische afmetingen aannemen. Kwaadaardige tumoren die met heelkunde kunnen worden behandeld – bij gebrek aan radio- en chemotherapie – worden ook en zelfs prioritair geselecteerd. Ook gevallen van noma zagen we, dat is een ergere vorm van necrotiserende fasciitis, een soort gangreen die de mondholte aanvreet en zich verspreidt over het aangezicht. Zeer complexe gevallen die je in ons land niet ziet. Als debutant op het schip werd ik in het team ondergebracht met dokter Marc Shrimme uit Boston die al een 15-tal missies op de teller heeft. Ik heb er enorm veel geleerd. En jazer, ik ben klaar om opnieuw op missie te vertrekken.”

“Weet je, hier heb ik al mijn kennis en vaardigheden die ik in mijn loopbaan heb opgedaan, kunnen aanwenden. Alles wat ik kan heb ik hier ten volle kunnen gebruiken. Hier kan je het verschil maken. En dat geeft een enorme voldoening als arts. Van op het moment dat je op het schip komt, kan je starten. De trein staat klaar, de motor is startklaar, je moet alleen de sleutel omdraaien. Zo in een internationale context kunnen werken, met artsen uit Amerika, Australië, Canada, Europa, dat is een geweldige en zeer leerrijke ervaring.”

Henk Van Nieuwenhove

- >> Zie ook de reisblog van dr. Jos Claes: drjosclaesguineamercyships.reislogger.nl.
- >> Vrijwilligers gezocht: maxillofaciale chirurgie, reconstructieve plastische chirurgie, algemene chirurgie, orthopedische chirurgie, gynaecologische chirurgie, oogheelkunde, tandheelkunde
- >> Meer info op www.mercyships.be. Giften zijn mogelijk op rekeningnummer BE90 0016 0298 6432 of via de website.